

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
магістрантів і молодих дослідників**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ТА ЗЕМЕЛЬНОГО
ПРАВА: НАЦІОНАЛЬНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР**

29 жовтня 2025 року

Біла Церква
2025

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шомпол О. А. Міжнародно-правові аспекти забезпечення екологічної безпеки. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. № 96(2). С. 10-14.
2. Краснова Ю. А. Особливості міжнародно-правового розвитку права екологічної безпеки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2017. Вип. 45. С. 143.
3. Малишева Н. Р. Міжнародне право екологічної безпеки: поняття, стан та особливості розвитку. *Проблеми права екологічної безпеки : навч. посіб.* Дніпро: НГУ, 2016. 575 с.
4. Качурінер В. Л. Правове регулювання екологічної політики європейського Союзу у сфері виробництва: дис... канд. юрид. наук : 12.00.11. Одеса, 2016. 243 с.

УДК 340.6(477):340.142(477)

ЛИТВИН А.Л., магістрант

Науковий курівник – СОКИРИНСЬКА О.А., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СУДОВА ПРАКТИКА ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА: ТЕНДЕНЦІЇ В УКРАЇНІ

У статті досліджується еволюція судової практики як джерела права в Україні. Автор аналізує правові позиції Верховного Суду, рішення ЄСПЛ, а також новітні тенденції, пов'язані зі скасуванням Господарського кодексу та формуванням практики щодо компенсації збитків, завданих агресією РФ. Особлива увага приділяється проблемі правової невизначеності щодо обов'язковості судових позицій та потребі нормативного закріплення їхнього статусу. Робиться висновок про поступову трансформацію судової практики з допоміжного інструменту правозастосування на фактичне джерело права.

Ключові слова: судова практика, джерело права, Верховний Суд, ЄСПЛ, правова позиція, правова невизначеність, господарське право, компенсація збитків.

У континентальній правовій традиції, до якої належить Україна, джерелами права вважаються насамперед нормативно-правові акти. Прецедент, тобто судові рішення, не має формального статусу джерела права, як це властиво англосаксонській системі. Проте в умовах реформування законодавства, євроінтеграції та зростання ролі судової влади, судова практика дедалі частіше виконує функцію регулятора правовідносин. Це зумовлює потребу в науковому осмисленні її ролі та перспектив нормативного закріплення, а саме:

1. Формальне невизнання, але фактичне застосування передбачає, що судова практика не включена до переліку офіційних джерел права, визначених у законодавстві. Водночас вона активно використовується судами як орієнтир у правозастосуванні, особливо в ситуаціях, коли закон містить прогалини або суперечності. У таких випадках суди звертаються до правових позицій Верховного Суду, які допомагають конкретизувати загальні положення закону та забезпечити єдність судової практики [1, с. 66].

2. Правові позиції Верховного Суду являють собою інструмент уніфікації Верховний Суд України формує міжгалузеві правові позиції, які не лише тлумачать норми права, а й створюють нові підходи до вирішення спорів. Наприклад, у справах про незаконне звільнення суд поєднує норми трудового, цивільного та адміністративного законодавства, демонструючи комплексний підхід до правозастосування [1, с. 67–68].

3. Рішення ЄСПЛ є визнаним джерелом права, а саме практика Європейського суду з прав людини має обов'язкову силу для українських судів відповідно до Конституції та процесуальних кодексів. Це підтверджує її статус джерела права на рівні з національними нормативними актами [1, с. 69].

4. Правова невизначеність щодо обов'язковості позицій ВС передбачає відсутність чіткого нормативного закріплення статусу правових позицій Верховного Суду ускладнює правозастосування та може призводити до неоднакових рішень у схожих справах. Така ситуація потребує доктринального осмислення та законодавчого врегулювання [1, с. 70–71].

5. Скасування Господарського кодексу розглядається як виклик для правозастосування, оскільки очікуване скасування Господарського кодексу України у 2025 році створює нові виклики для регулювання господарських правовідносин. У цьому

контексті саме судова практика може відіграти ключову роль у формуванні нових підходів до вирішення господарських спорів [2].

6. Судова практика у справах проти РФ є новим міжнародним виміром, а саме формується практика стягнення збитків з РФ за зруйноване майно, що відкриває перспективу звернення стягнення на російські активи за кордоном. Це не лише правовий, а й політичний прецедент, який може вплинути на міжнародне визнання рішень українських судів [2].

Роблячи висновок можна сказати, що судова практика в Україні еволюціонує від допоміжного інструменту правозастосування до фактичного джерела права. Її роль особливо зростає в умовах правової невизначеності, реформування законодавства та міжнародних викликів. Для повноцінного визнання судової практики як джерела права необхідне нормативне закріплення її статусу, а також розвиток правової доктрини, що враховує українську специфіку та європейські стандарти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Юзько Т.М., Слугоцька В.М., Швець Л.В. Судова практика та правові позиції Верховного Суду України як джерела права в умовах правової невизначеності // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2025. – №89. – С. 65–72. (дата звернення 08.10.2025)

2. Шкляр С. Огляд юрринку 2025: судова практика // Юридична Газета. – 2025. – 01 травня. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [<https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/oglyad-yurinku-2025-sudova-praktika.html>] (дата звернення 08.10.2025)

УДК 349.42

МАЗУРЕНКО Я.О., магістрант

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК В.О.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ ТА МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ У СФЕРІ АГРОБІЗНЕСУ

У статті розглянуто особливості правового регулювання міжнародної торгівлі та міжнародних розрахунків у сфері агробізнесу в умовах глобалізації. Визначено значення аграрної продукції як стратегічного елементу продовольчої безпеки та окреслено комплекс правових відносин, що охоплюють виробництво, експорт, імпорт, транспортування, сертифікацію та фінансові розрахунки. Проаналізовано роль багатосторонніх угод Світової організації торгівлі, регіональних інтеграційних об'єднань, зокрема Європейського Союзу, а також необхідність адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів. Особливу увагу приділено правовим аспектам міжнародних розрахунків, формам їх здійснення та уніфікації правил Міжнародною торговою палатою. Зроблено висновок, що подальша гармонізація норм права та розвиток ефективних механізмів валютного контролю є передумовою зміцнення позицій аграрного сектору у світовій економіці та забезпечення глобальної продовольчої безпеки.

Ключові слова: правове регулювання, міжнародна торгівля, агробізнес, міжнародні розрахунки, СОТ, акредитив, сертифікація, продовольча безпека, гармонізація законодавства.

Правове регулювання міжнародної торгівлі та міжнародних розрахунків у сфері агробізнесу набуває особливої ваги в умовах глобалізації та зростання ролі продовольчої безпеки у світі. Сільськогосподарська продукція посідає стратегічне місце в міжнародній торгівлі, адже формує основу харчової безпеки держав, визначає рівень їхньої економічної стабільності та соціального розвитку. Водночас агробізнес є однією з найбільш чутливих сфер до правового регулювання, оскільки охоплює комплекс взаємопов'язаних відносин: виробництво, експорт, імпорт, транспортування, митне оформлення, сертифікацію якості, дотримання санітарних і фітосанітарних норм, а також систему міжнародних розрахунків, що забезпечує виконання договірних зобов'язань.

Основу міжнародного регулювання становлять багатосторонні угоди в межах Світової організації торгівлі (СОТ), зокрема Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ), Угода про сільське господарство, Угода про застосування санітарних і фітосанітарних заходів, а також угоди, що стосуються технічних бар'єрів у торгівлі [1]. Вони визначають принципи

ЗМІСТ

Горобінська Є.С., Аргат Я.П. Усиновлення як форма сімейного виховання: правові аспекти.....	3
Ігнатенко І.А., Обіюх Н.М. Право на екологічну безпеку в умовах війни: проблеми та виклики.....	4
Качаненко Л.В., Ломакіна І.Ю. Зміни в регулюванні колективного договору під час воєнного стану в Україні: законодавчі новації та практика.....	6
Качаненко Л.В., Аргат Я.П. Електронна реєстрація шлюбу в Україні: правові та практичні аспекти.....	7
Кушніренко В.В., Макаруч В.В. Принципи сталого розвитку, превентивних заходів та відповідальності забруднювача – аналіз зарубіжного екологічного законодавства.....	8
Литвин А.Л., Сокиринська О.А. Судова практика як джерело права: тенденції в Україні.....	11
Мазуренко Я.О., Мельник В.О. Правове регулювання міжнародної торгівлі та міжнародних розрахунків у сфері агробізнесу.....	12
Маслій Н.О., Бровко Н.І. Механізм та гарантії реалізації екологічних прав громадян.....	14
Гроза В.С., Бровко Н.І. Методологічні підходи до дослідження інновацій у сільському господарстві України.....	15
Мусієць А.А., Ковальчук І.В. Правові аспекти зовнішньоекономічної діяльності України в умовах інтеграції до ЄС.....	16
Мусієць А.А., Линник Т.В. Колізії в регулюванні права на участь в управлінні державними справами та його реалізація.....	17
Овчарук Т.С., Обіюх Н.М. Розвиток системи екологічного менеджменту в законодавстві Європейського Союзу.....	19
Пузир В.О., Аргат Я.П. Правовий механізм захисту прав дитини у сімейному законодавстві України: сучасний стан та перспективи розвитку.....	21
Решетник А.В., Аргат Я.П. Домашнє насильство в Україні: тенденції змін.....	23
Сергєєв О.В., Пахомова А.О. Правосуб'єктність штучного інтелекту у сфері патентного права: чи може ШІ бути винахідником.....	24
Сердюк В.В., Линник Т.В. Колізії у співвідношенні міжнародних стандартів прав людини та національного Законодавства України.....	26
Сердюк В.В., Ковальчук І.В. Україна у світовій фінансовій системі: сучасні тенденції та виклики.....	27
Слободянюк В.С., Сокиринська О.А. Практичні аспекти застосування апостися в суді.....	28
Сморода П.О., Линник Т.В. Проблеми реалізації права на освіту в місцях позбавлення волі.....	30
Сморода П.О., Ковальчук І.В. Використання санкцій як інструменту міжнародної економічної політики.....	31
Мусієць А.А., Пахомова А.О. Забезпечення права на справедливий суд в умовах воєнного стану.....	33
Кармазіна Л.С., Малишко І.В. Роль міжнародних фінансових інституцій у післявоєнному відновленні України.....	34
Бойко І.О., Ковальчук І.В. Арбітражні угоди у міжнародному бізнесі: проблеми та перспективи.....	36
Гнатенко Д.Р., Сімакова С.І. Добросовісність громадян у запобіганні корупції в Україні.....	38
Гнатенко Д.Р., Малишко І.В. Роль МВФ та світового банку у підтримці економіки країн, що постраждали від війни.....	40
Сердюк В.В., Настіна О.І. Проблеми та перспективи удосконалення земельного процесуального законодавства України.....	42
Костюк Р.М., Малишко І.В. Співпраця України з міжнародним валютним фондом: досягнення, проблеми та рекомендації.....	43
Блощенко В.І., Настіна О.І. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення: особливості використання та охорони.....	45